

א'ס'280 עדיים

1280°C עדיים

גיליון 38, 2018

עורכת: מליה טוקטלי

עורכת משנה: דורית בן טוב

עיצוב גרפי והפקה: דפנה סרוסי, סטודיו 40

עריכת טקסט: קרן גליקליך

דפוס: דפוס שביט

מו"ל: אגודת אמני קרמיקה בישראל

עמותת אמנים יוצרים

בשער: חיימי פניכל, 2018, בטון וחגידיג

צילום: דפנה סרוסי

העבודות בקטלוג אינן מוצגות בגודלן במציאות

מקסטים

4 **מליה טוקטלי** TALIA TOKATLY

טקסט פותח בנושא עדיים

34 **עינת כהן** EINAT COHEN

טקסט על תמנה שחר

42, 65 **פסח סלבוסקי** PESSACH SLAVOSKI

מתוך ההשראה חוזרת לתיקונה, בצלאל אקדמיה לאמנות ולעיצוב ירושלים, המחלקה לאמנות, 'הקתדרה

הבטים טכנולוגיים באמנות', 1989

64 **מיכל קורן** MICHAL KOREN

מושגים קרמיים

עבודות

8-9 **שלי שביט ונוגה חדד** SHELLY SHAVIT & NOGA HADAD

פורצלן, שרשרת כסף

צילומים: איה ווינד

10-11 **קלרה קריסטלובה** KLARA KRISTALOVA

הנשיקה הארוכה, לסס2, אבנית

הטבעת, לסס2, אבנית

צילומים:

12-13 **דניה צ'למינסקי** DANIA CHELMINSKY

MEDELEINS (פרט), 2013, צלחות קרמיקה ופורצלן ופליז

צילומים: דן ארדה

17-14 **אסתר אימרה** EZSTER IMRE

NEW TABLE WEAR (פרטים מקולקציה), 2012, פורצלן

צילומים: ויויאן בלה

18-21 **עתי חן** ATTAI CHEN

תליון, ללא שם, 2016, גרפיט עץ נייר וכסף

בתמיכת משרד התרבות והספורט מנהל התרבות

צילום: מיריי טקאוצ'י	
A MINOR RANK BREAKING (מתוך MATTER OF PERSPECTIVE), 2016, סיכה, גרפיט עץ נייר וכסף 1939 (מתוך COMPOUNDING FRACTION), ענק, 2014–2017, גרפיט נייר נייר עיתון כסף וכותנה BANG (מתוך COMPOUNDING FRACTION), 2014, ענק, סיכה, נייר פליז, טיח, פלדת אלחלד צילומים: עתי חן	
24, 25 צופיה גלאדור-שפירא – TZOFIYA GEALDOR – SHAPIRA	
נשיקה אדומה, פורצלן, אוסף פרטי צילום: שי הלוי	
26–27 שלי שביט ונוגה חדד – SHELLY SHAVIT & NOGA HADAD	
פורצלן, ציפוי זהב וכסף, שרשרת כסף צילומים: איה ווינד	
28–29 אנה כרמי – ANNA CARMİ	
אהבה? לנצח?, 2018, פורצלן צילומים: דפנה סרוסי	
30–31 גילי אילן – GILY ILAN	
NIKORA, 2018, פורצלן וחומי עור BAWHEE, 2018, פורצלן צבעוני וחבל דייגים צילומים: שני הלוי	
33–32 תמנה שחר – TIMNA SHAHAR	
מדליות לאמהות, 1980–2018, נחושת, אמייל, בד, נירוסטה, עץ, פלסטיק רכב אנמי-סרמני, 2015, שריון סרמן, פלסטיק, חרס, טיטניום, כסף צילומים: שי הלוי	
34–35 חיימי פניכל, דורון קופרמן & HAIMI FENICHEL	

DORON KUPERMAN	
קיה, 2018, יציקות בטון ופליז נחיל, 2018, ענק, יציקות פורצלן ופליז צילומים: דפנה סרוסי	
36 דקלה מוסקוביץ – DIKLA MOSKOVICH	
אבנית ולסטור צילום: דקלה מוסקוביץ	
37 תמה גינזבורג – TAMA GINZBURG	
ענק, אוסף פרטי צילום: שי הלוי	
38 יואלה שרון – YOELA SHARON	
ענק, 2018, חומר ועור צילום: אורי שרון	
39 נועה נדיר – NOA NADIR	
2018, פורצלן, חוט פשתן, צבע שמן צילום: נועה נדיר	
40–41 סמי די – SAMY-D	
מתוך התערוכה WARRIORS של אלכס פרגמנט וכן קדר, פורצלן וכסף צילום: אלכס פרגמנט	
42–43 קריסטי פאפ – KRISTI PAAP	
שרשרת מתוך הסדרה CLOVER, 2012, עץ דודבן, צבע, חוט מתכת צילום: קריסטי פאפ שרשרת מתוך הסדרה POLLEN, 2014 חרצני דודבנים, עץ דודבן, עור, חוט פלסטי, מתכת צילום: דנה פרקש	

DANCING, 2011, טבעת, חרצני דודבן וחומרים שונים צילום: קריסטי פאפ	
44–45 אוסף פרטי – PRIVATE COLLECTION	
אצעדה לורוע או לקרסול, 1960, קליפות עץ וקש, צילום: דפנה סרוסי	
טבעת שבזי, פורצלן אוסף פרטי צילום: דפנה סרוסי	
לנטנה Lantana ללא כותרת 2018	
חימרים שונים <חומר קרמי מסוגים שונים?> צילום: דפנה סרוסי	
סטודיו ארבע וחצי - רותם גרובר, עמרי ניסים, אדם שלוי <שמות באנגלית?> מחרוזת (פרויקט נקודה טובה) 2018	
אבנית צילומים: נועם מורנו	
ורד בבאי Vered Babai	
סחלבים שחורים 2015	
בולת, פולימר, פיגמנט שחור, כסף צילום: ורד בבאי	
יואב הירש ומור הירש Yoav Hirsh & Mor Hirsh	
סיכת זאב 2017	
חומר ופליז צילום: כרמי דרור	

טבעת 2018	
חומר קרמי <מה ההבדל בין חומר קרמי ובין חומר שכתוב בשאר המקומות? כדאי להאחיד> צילום: שי הלוי	
עדה יואלס Name	
טבעת 2010	
פורצלן אוסף פרטי צילום: דפנה סרוסי	
? מחכה לטליה איריס מורג Iris Morag	
אוסף כפתורים 2016	
פורצלן צילום: שי הלוי	
מיכל אדלר שלו Michal Adler Ahalev	
תליון שיער 2018	
חומר שחור, חומי רקמה, מתכת, כרום וניקל צילום: עדי שבתאי פפו	
רותי ברקאי Ruth Barkai	
סיכות 2018	
פורצלן זהב צילום: שי הלוי	
חנה נאור Hana Naor	
חרוזים חימרים שונים <חומר קרמי מסוגים שונים?> צילום: עדי שבתאי פפו	
חנה נאור Hana Naor	

תליון	2018
חימרים שונים <חומר קרמי מסוגים שונים?>	
צילום: חנה נאור	
גופר Gofer	
סיכה	
שנות ה-60	
אוסף פרטי	
צילום: רותם דרור	
ישראלית Israelina	
אוסף פרטי	
צילום: שי הלוי	
בתיה מרגלית Batya Margalit	
צלמיות	
2017	
צילום: עדי שבתאי 1990	
תליון קמע	
פורצלן	
אוסף פרטי	
צילום: דפנה סרוסי	
יעל פרידמן Yael Fridman	
צילומים: ניר פרידמן	
סיכת מנדלה	
2017	
ABS	
שרשרת חיפושיות (מתוך הסדרה Scarbaeus)	
2017	
ABS, חוט ירוק	
סשה קוטליאר Sasha Kotler	
Ukushi (פרטים מקולקציה)	
2019	
זוכית	
צילומים: מולי גולדברג	
אנה הרמן Ana Herman	
טלי והשן השחורה, מתוך הספר "התאומה הנראית"	
2016	

עדיים הם חפצים קטנים שנוהגים לענוד סביב הצוואר, להצמיד לתנוך אוזן ענוג, להשחיל על אחת מאצב-
עות כף היד, ללפף סביב זרוע או במורד השוק. חפצים שמתנייעים כטפילים על גוף האדם או כטרמפיטים
על חלקי מלבושו. בשפה העברית עדי הוא תכשיט. ניתן להגות ולכתוב גם תקשיט ומכאן הקשר הברור
לקישוט. בידיד המילה תכשיט, במלעיל, משמשת לתיאור התנהגות שיש בה חריגה מהסדר וברוח זו אני
מציעה להכיר את החומר הקרמי בתעשייה העכשווית בעמ' 86 בסוף הגיליון. בצילום טבעת בוקת בצבע
אפור עמוק - מוצר מתחום התעשייה הקרמית. ניתן ליצור רבות שכמותה במגוון צבעים ומידות.

חפצים עשויים חומר קרמי מלווים תדיר בדאגה לשלמותם. או במילים אחרות - חפץ קרמי נושא בתוכנו
עמיד שבור, אבל מתברר שהשבר פנים רבות לו. לאחרונה, במופע מחודש ומרהיב של תכשיטים עשויים
חומרים קרמיים מופגנת קשת של איכויות חומריות וטביעת אצבע מובהקת של האמן היוצר.

תרגום מילולי של המושג "חומר קרמי" משמר את משמעותו המוכרת אלפי שנים בהיותו חומר מרכזי
בתרבות. במאה ה-21 החומרים הקרמיים נחקרים בטכנולוגיות עכשוויות. הם מפורקים עד דוק ומורכבים
מחדש. בתעשייה שואפים ליצור חומר שבתכונותיו תואם רכיב או מוצר מסוים שצורתו ותכונותיו מוגדרות
מראש. אחת התכונות שעוררו בי עניין היא ההתאקלמות הנוחה של גופים עשויים חומר קרמי בסביבה
של חלקים פנימיים בגוף האדם. מייצגים זאת היטב שתלים לשיניים עשויים חומר קרמי, שצילום שלהם
מופיע בעמ' 87.

מפגש מכונן התקיים בעבר הרחוק במגע הישיר בין ידי האדם לחומר, שנענה לו ואחר כך גם שמר על צורתו
החדשה. מפגש זה התניע יצור, יצירה, ובאלפי שנים של סקרנות אנושית התפתחה מסורת שלמה של ייצור
ופיסול בחומרים קרמיים. ראשיתו של התהליך בכריית החומר, והמשכו ביצירה בחומר לח וגמיש, ייבוש,
ושרפה בתנור בטמפרטורה גבוהה. הטכנולוגיות החדשה של המאה ה-21 - כגון מדפסת דיגיטלית וטכניקות
כבישה - מזמנות מפגש אחר עם החומר, שלא באמצעות מגע יד אדם.
אפשר גם אחרת.

ראה את עצמך, תוך כדי מרוץ, יורה חץ מבעד למבעת.

ראה ודע, שהטכניקה היא מה שאתה לומד, ולא מה שאתה יודע.

ראה ודע, שחזות העין הרי היא הטכניקה.

ראה ודע, כי השימוש בטכניקה רק מפני שאתה יודע אותה הוא פיתוי מן השמן.

אני פוגשת את תמנה שחר בביתה במעוז ציון, שם נמצאת גם הסדנה שלה. מבעד לחלונות הרחבים נשקפים הנופים של הרי ירושלים, ובמרחבים הללו תמנה מהלכת מדי יום ומרגישה חירות גמורה לחשוב, לחוש, לפרוס כנפיים ולהשתחרר מכל המגבלות. היציאה החוצה וההליכה בטבע מקרבים אותי אליה, ואני חשה הזדהות ואחוות "הולכות". התופעות וההתרחשויות שנקרות בדרכנו מעוררות רעיונות ותורמות לליטוש המחשבות.

חיבורים בין הטבע לחיי היומיום, בין הבית לסדנה, האימהות וארבעה ילדים - כל אלה משתקפים ביצירה ובצירופים החומריים והרעיוניים במדליות לאימהות ובקמענות נגד סרטנים: גלגל צעצוע, מעין כידון שמחובר לשריון של סרטן מיובש וחלול, המזכיר לי וולנים של חצאית תחרה או של צווארון שמתנפנף ברוח; עוד גלגל צעצוע, שהפעם מחובר במוט ל"מרכבה" או לשריון הסרטן המיובש שבתוכו נתון שלד אווז במעין גרזן. השלד של הסרטן הוא כמו הגנה או שריון שהולבש על לוחם מיתולוגי שאוחז בידו כלי נשק קדום והוא מסרב להיכנע. גם סצנת לחימה וגם משחק, ובשני המצבים יש ריכוז, דריכות והרבה מתח.

מעשה המדליות לאימהות מצרף ומחבר חומרים ורעיונות לכדי אובייקטים שמשקפים את חוויות האמנית כאם: חיתול בד העוטף רגליים של תינוק, סיכת ביטחון שמחברת חלק עליון מחומר ומעולם מושגים שונה שתלוי בתוך קופסה/ מסגרת, או דימוי של תינוק בקצה הסולם, המחובר בחיתול בד לוו מתכת ואבן טורקיז - נגד עין הרע.

במקצועי אני מצרפת.

שיטוט הוא צורך מודע שלי - הליכה יומית בין בהייה להתמקדות בנוף, כשכל צעד מגביר את כוחה של התנועה, מנביט רעיונות, מאפשר למחשבות להתבהר. השיטוט ממשיך גם בזמן העבודה בסדנה עד הרגע של זיכון החוויה וגניזתה ביצירה. החומרים שלי קטתי בדרך הם חומרי גלם ליצירה של קמענות ומגנים נגד חוליים במסע החיים. הווייתי כאישה, כאמנית וכאימא מכילה את המורכבות שמזדככת ונצרפת לכדי יצירה.

תמנה שחר

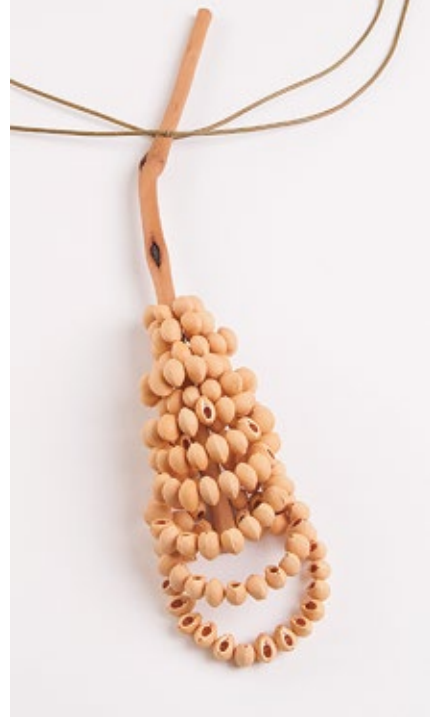
רווח

ראה ודע , כי כל צבע שבא אלינו הוא מבע הכרחי למימצע הפיזיקלי שלו .

ראה ודע , כי ברגע שתיזקק, תרכוש את המכניקה המתאימה.

54

55

ראה ודע, שסגנון הוא ביטוייה של הוויית-אישיות מתמשכת ורציפה .

ראה ודע, שכל הישג טכני פותח חלל למשנהו.

מתארכת על פני ימים, חודשים ושנים: צורות ונושאים נעטפים ונחשפים, מתגבשים, מתפוררים ומתגבשים מחדש. סטודיו של אמן חומר הוא אתר ייחודי. לחומר עצמו דרך שמאופיינת במערכות יחסים ארוכות ומורכבות עם מים, עם חום ועם אמן יוצר. החומר מהנדס את עצמו בין מצבים של לחות רווייה לכליל היובש. הוספת מים מאפשרת להפוך תערובת של אבקות גרוסות לחומר פלסטי שמתאים ליצירה בדרכים

מושגים קרמיים / מיכל קורן

כלי זכוכית, כלים סניטריים, כלי קרמיקה ופורצלן, לבני מלט, אריחים בתעשיית החלל, רעפים ושתלים בשיניים - כל האובייקטים האלה, המוכרים מכל תחומי החיים, נקראים "חומרים קרמיים" (או קרמיקה). מה המשותף להם?

מנקודת מבט כימית חומרים קרמיים מוגדרים על דרך השלילה, כלומר אלה אלמנטים או יסודות אל-מתכתיים ואי-אורגניים (חומרים שאינם מתכת ואינם חומרים אורגניים). מנקודת מבט טכנית חומרים אלה קשים ודחוסים, עמידים לתנאים קיצוניים כמו רטיבות, חום, חור מצות או חומרי ניקוי חזקים, אינם מוליכים חשמל וכלל אינם מתבלים. חסרונם הוא פריכות גבוהה. כלומר הם נשברים בקלות.

מנקודת מבט פיזיקלית חומר קרמי יכול להיות תחמוצת של מתכת (לדוגמה אלומינה) או תרכובת של יסודות אל-מתכתיים (לדוגמה סיליקה). מבנה האטומים בקרמיקה יכול להיות גבישי מסודר (לדוגמה אלומינה) או אמורפי חסר סדר (לדוגמה סיליקה).

השימוש בחומרים קרמיים ועיבודם למטרות שונות החל לפני אלפי שנים. קרמיקה זו מיוצרת בשיטות טכנולוגיות מסורתיות, וכוללת כלי אוכל ושתיה, זכוכית, לבנים וכדומה. מאז תחילת המאה ה-20 פותחו גם חומרים קרמיים מתקדמים. חומרים אלה מהונדסים, והם מותאמים ליישומים ספציפיים מאוד כמו שתלים דנטליים, מבודדים לתעשיית החשמל, כלי חיתוך ותכשיטים. למה חומרים קרמיים שונים משאר החומרים? התשובה קשורה למדע החומרים, לאופן שבו האטומים קשורים זה לזה בקשרים קוולנטים (□□□□□□□□) - קשרים כימיים ואלקטרו-מגנטיים חזקים בין שני אטומים, שיוצרים מבנה מולקולרי.

ההבדל בין חומר קרמי מסורתי לחומר קרמי מתקדם
חומר קרמי מסורתי מתקבל מערבוב של סלעים טחונים לאבקה (כגון חרסית, פלדספר וקוורץ)

עם מים עד שמתקבל חומר רך וגמיש שמאפשר עיבוד ועיצוב. בסיום העיצוב החומר מתייבש, מתקשה ונשרף בטמפרטורות גבוהות מ-1000 מעלות צלזיוס. בתום השרפה מתקבל החומר המוגמר הקרוי קרמיקה (מיוונית: "קרמוס", חומר שרוף). ארבעה שלבים בסיסיים אלה - כריית חומר הגלם מהקרקע, הוספת מים, עיצוב ושרפה - שימשו ליצירת קרמיקה במשך אלפי שנים.

חומר קרמי מתקדם, בדיוק כמו קרמיקה מסורתית, מבוסס על חומרי גלם מהטבע, אבל בשונה מהקרמיקה המסורתית במקרה זה החומרים מעובדים לרמה גבוהה של ניקיון הנדסי ונטחנים לאבקה דקה (גרגר בגוגל תת-מיקרון, כלומר 1/1000 מ"מ). אבקות אלה, העשויות מרכיבים מתכתיים ואל-מתכתיים (כגון אלומינה, זירקוניה וסיליקון קרביד) מעובדות בשלבים שונים למוצרים בעלי תכונות פיזיקליות ומכניות מיוחדות, איכותיות. במקרים רבים חומרי גלם מתקדמים מיוצרים במעבדות, באופן מבוקר ומותאם לתכונות הרצויות.

הייצור של חומר קרמי מתקדם הוא תהליך מורכב שמבוסס על טכנולוגיות מדעיות מתקדמות:

סינטור - תהליך שבסופו נוצר חומר אטום לנוזלים. אבן היסוד של טכנולוגיה זו היא האבקה - מוצק שמחולק לחלקיקים שממדיהם הגדולים ביותר קטנים ממילימטר אחד. העיצוב נעשה על ידי כבישה בלחץ רב עד שהגרירים נדבקים טמפרטורה גבוהה. ההדבקה עשויה להתרחש כשהחלקיקים במצב מוצק או במצב נוזל, של חומר מותך. בסופו של התהליך נקבל מוצר קרמי בעל דחיסות גבוהה, שאינו נקבובי ואינו סופג.

יציקה - תהליך שעיקרו התכת אבקה למצב נוזלי (לדוגמה: זכוכית) ויציקה לתבנית בעלת הצורה המבוקשת.

גידול גבישים במעבדה - גידול הגביש באופן מבוקר במטרה לשלוט בצורתו (בטבע הגביש גדל בחופשיות, מה שמקשה על החיתוך ועל הליטוש עד ליצירת המוצר הסופי) וכן בניקיון ההנדסי (בטבע הגביש מגיע עם תוספות כמו מינרלים ומתכות)

B4

B5

אנה הרמן, 'טלי והשן השחורה'

86

87

מתארכת על פני ימים, חודשים ושנים: צורות ונושאים נעטפים ונחשפים, מתגבשים, מתפוררים ומתגבשים מחדש. סטודיו של אמן חומר הוא אתר ייחודי. לחומר עצמו דרך שמאופיינת במערכות יחסים ארוכות ומורכבות עם מים, עם חום ועם אמן יוצר. החומר מהנדס את עצמו בין מצבים של לחות רווייה לכליל היובש. הוספת מים מאפשרת להפוך תערובת של אבקות גרוסות לחומר פלסטי שמתאים ליצירה בדרכים

ראה את האמנות כהשקפת עולם מורכבת -

מיצרף של יסודות שונים - השאובה מרגעי החישה העמוקה שלך .